

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

مرکز آموزشی درمانی ضیائیان

No13

اسهال در اطفال

پمفلت آموزشی مددجو

تابستان ۱۳۹۹

کودک بدهید که بعد از هر بار مدفوع آبکی به کودک تجویز می شود:

کودک کمتر از ۲ سال	۱/۴ الی ۱/۲ فنجان
کودک ۳ تا ۱۰ سال	۱/۲ تا ۱ فنجان
کودک ۱۰ سال به بالا	هر مقدار که میل دارد.

در صورتی که اسهال بیش از ۳ روز طول بکشد و یا هر یک از علائم زیر پیش بیاید کودک را به نزدیکترین مرکز بهداشتی درمانی ببرید:

عطش فراوان، استفراغ شدید و مداوم، تب بسیار بالا، بی حالی شدید، دفع بیش از حد اسهال آبکی و اسهال همراه با خون.

جهت دسترسی به مطالب آموزش سلامت و دانلود پمفلت های آموزش به بیمار

یا <http://ziaeian.ir>

<http://help.tums.ac.ir>

جهت ارائه پیشنهاد و انتقاد

Ziaeian@tums.ac.ir

نکته: برای جبران کم آبی کودک مبتلا به اسهال باید مایعات زیر به مقدار زیاد خورانده شود.

کودکان زیر ۶ ماه	شیر مادر + ORS
کودکان بالای ۶ ماه	شیر مادر + سوپ، لعاب برنج، فرنی، دوغ، آب میوه تازه، چای خیلی کم رنگ و کمی شیرین و ORS

طرز تهیه ORS:

پس از شستن دست ها، تمام پودر محتوی یک بسته ORS را در یک ظرف تمیز بریزید و چهار لیوان آب آشامیدنی سالم را به آن اضافه کنید، محلول را خوب به هم بزنید تا پودر کاملاً در آن جذب شود. توجه داشته باشید که به این محلول نباید چیزی اضافه کنید. محلول ORS به علت مخلوط بودن شکر و نمک، خوش طعم نمی باشد ولی باید با همین طعم مصرف شود و ماده دیگری با آن مخلوط نشود. این محلول را در مدت ۲۴ ساعت، بسته به حجم آب از دست رفته طبق دستورالعمل زیر به

اسهال یکی از شایع‌ترین نشانه‌های بیماری در شیرخواران و کودکان و یکی از علل مهم بیماری و مرگ و میر در شیرخواران و کودکان است.

عوامل ایجاد کننده‌ی اسهال:

تغذیه: یکی از علت‌های اسهال در شیرخواران دوری از شیرمادر و استفاده از بطری برای تغذیه‌ی کودک است که احتمال ابتلا به اسهال را ۳۰٪ برابر بیشتر می‌کند. ترکیبات نامناسب شیر مصنوعی یا شیوه نامناسب تغذیه ممکن است به شروع اسهال کمک کند. تغذیه بیش از حد، مصرف غذای جدید یا نامتعادل نیز می‌تواند سبب اسهال شود.

عفونت سیستم گوارشی: این عفونت اغلب بوسیله دست یا غذای آلوده و نوشیدن آب ناسالم با منشا سالمونلایی در منزل ایجاد می‌شود، به این دلیل به کودک باید آموزش داد که آب آشامیدنی سالم مصرف کند و پس

از دست‌زدن به پرندگان حتماً دست‌های خود را بشوید. **عفونت‌های غیرگوارشی:** مثل عفونت سیستم تنفسی، ادراری یا عفونت گوش میانی.

مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها: اسهال ممکن است ناشی از مصرف آنتی‌بیوتیک باشد، چون باکتری‌های طبیعی روده را تغییر می‌دهد.

بسیاری از شیرخواران در هنگام دندان درآوردن دچار اسهال می‌شوند که بعضی از مادران آن را ناشی از دندان می‌دانند. در حالیکه دلیل علمی برای این مطلب وجود ندارد و تنها علت به دهان بردن هر چیز از جانب کودک در این سن می‌باشد که می‌تواند به علت آلوده بودن باعث اسهال هم بشود.

اجابت مزاج در شیرخوارانی که از پستان مادر تغذیه می‌کنند ممکن است چند بار در روز باشد در حالیکه تغذیه با شیرخشک سبب می‌شود روزانه و یا دو روز یکبار اجابت مزاج داشته باشند، پس دفعات اجابت مزاج با توجه به نوع تغذیه شیرخوار متفاوت است.

به دلیل اینکه در اسهال آب و مایعات بدن کاهش می‌یابد علائم کم‌آبی در کودک دیده می‌شود که

شامل: خشک بودن دهان و چشم‌ها، گودرفتن چشم که در صورت وجود این حالت نشان دهنده کم‌آبی شدید است و پوستی که با دست جمع می‌شود به راحتی به حالت اول باز نمی‌گردد که این هم نشان دهنده کم‌آبی کودک است.

مهم‌ترین نکته در کودک مبتلا به اسهال حجم ادرار شدیداً کم می‌شود که نشان دهنده کمبود شدید مایعات است و نیاز به درمان پزشکی و مراجعه به پزشک را دارد.

مراقبت و درمان:

مهمترین نکته در درمان اسهال تامین مایعات و املاح بدن (که در اثر اسهال کاهش یافته است) می‌باشد. دفع زیاد مایعات از بدن کودک منجر به مرگ او می‌شود لذا به کودک اسهالی باید مایعات به مقدار زیاد خورانده شود، اولین و شاید مهم‌ترین دارو که استفاده بسیار راحتی دارد ORS (اُ- آر- اس) می‌باشد.